

Løn, koster aarlig 3700 Mk. — I Skolekøkkenet, hvor Børnene naturligvis selv maa udføre alle mulige praktiske Arbejder, lærer de ogsaa at vadske og stryge; ligeledes maa de efter Vadsken selv reparere, hvad der forefalder, og somme de nye Vidskestykker, Klude, Duge o. a. Hertil benyttes saa nogle Teoritimer.

I Forbindelse med Skolekøkkenet findes i Cassel og flere andre Steder i Tyskland, hvor Forholdene til det, Skolehaver, som Børnene selv passer; her saas og plantes Grøntsager, som senere bruges i Køkkenet. Dette Haverarbejde forskaffer Børnene stor Glæde, og hvert Frikvarter er de nede i Haven og fryder sig over de fremspirende Vækster. Hver Klasse har sit Bed. — Dette Haverarbejde ledes af Køkkenlærerinden.

Børnearbejde.

Det synes lidt mærkeligt, at Arbejderstanden viser saa liden Interesse for et Spørgsmaal, der staar saa langt fremme paa Dagsordenen som Børnearbejde, at den kun meget sparsomt besøger et Møde, hvor dette behandles. Dr. Axel Hertel talte i Onsdags i Forsamlingssalen paa Enghavevej og fremhævede med Rette, at en Arbejderstand, der for den voksne, arbejdsdygtige Mand fordrer en Normalarbejdsdag paa 8 Timer — kan umuligt forsvare en Minimumsarbejdsdag for Børn paa 11 Timer — det burde her være Arbejderne, der gik i Spidsen for at værne om deres Børn.

Børnenes Arbejde begynder med Skolen, og Arbejdet kan gøres let — eller det kan lægges som en tyngende Byrde paa Børnene. Folkeskolen hos os tog mere Hensyn til Børnene end den højere Skole. Dennes Fordringer med Hensyn til Sprogstudier lægger et Arbejde paa Børnene, der endnu langt mere end Bygang o. desl. overstiger deres Kræfter.

Taleren havde som mangeaars Kommunalæge — der jevnlig kom i de smaa Hjem, faaet et Indtryk af, at Husindustrien hos os ikke var meget udbredt.

Smaa børn paa 5—6 Aar bliver ikke, som andre Steder, sat til at „lægge til Rette“ for de voksne. Hos os er det uden for Hjemmene, at Børnenes Arbejdskraft bliver taget i Brug.

At den Indtægt, som herigennem indvindes til de smaa Hjem, kan være nødvendig for mange af disse, kan ikke betvivles, den beløber sig til den store Sum af ca. 17,000 Kr. om Ugen, — et Forhold, som vi bør tænke paa med dyb Alvor, — men det kan sikkert ogsaa siges, at Børns Arbejdskraft bliver benyttet, hvor det ikke er nødvendigt.

Taleren fremdrog et Eksempel fra Haandværkerstanden, der dog ikke kan siges at være særlig daarlig stillet, hvor deres Barn ogsaa blev sendt ud til Erhverv, men saa snart Forældrene blev gjort opmærksomme paa, at han havde Skade deraf, var de straks villige til at ophøre dermed. Vi maa have en offentlig Mening op, der stempler baade Forældre og Principaler for Misbrug af Børns Arbejdskraft.

Samfundet, vi alle, har vor Del i denne Udnyttelse af Børnearbejdet. Nu er det kommen dertil, at naar man i en Forretning køber 6 Teskeer, saa spørger Købmanden: ønsker De dem bragt? — Naar den lille Bydreng da skal løbe i Byen med hver en Smaating, kan man nok forstaa, at Klokken kan blive baade 11 og 12 om Natten, inden han bliver færdig.

Børns Arbejdsdag maa ikke strække sig over 4—5 Timer. deres Søn maa ikke berøves dem, Tid til Leg med Kammerater heller ikke, og deres Skolegang maa heller ikke hindres. Sundhedsfarligt Arbejde skal de vogtes for — ligeledes livsfarligt ved Maskiner og deslige, og heller ikke bør de sendes til Arbejde i Varietéer og lignende, som har en skadelig Indflydelse paa dem.

Et lille Spørgsmaal til Fru Nørlund.

Der gives vel næppe en eneste politisk interesseret Kvinde, som ikke er Fru Nørlund taknemlig for hendes varme Indlæg for Kvinders kommunale Valgret i sidste Nr. af „Kvinden og Samfundet“.

Men netop fordi Spørgsmaalet har den store Betydning, det har, er det uheldigt, om der skulde indsnige sig Uklarhed eller Misforstaaelse over Midler og Maal, som kan udnyttes af Sagens Modstandere.

Maa det derfor i Sagens Interesse være mig tilladt at bede Fru Nørlund give en lidt nærmere Forklaring over følgende Sætning: — „skulde Lovforslaget ikke blive vedtaget i denne Forsamling, da lover vi Kvinder hinanden, at vi ikke lægger Hænderne i Skødet, men forsøger ad andre Veje at faa dette Spørgsmaal, hvorom nu alle politiske Partier synes at være enige, bragt til en lykkelig Løsning.“

— Gives der virkelig andre Veje end gennem Lovgivningsmagten, hvorved dette Spørgsmaal kan bringes til en lykkelig Løsning, — da indser jeg ikke, hvorfor vi Kvinder ikke forlængst har forsøgt dem. — Hvad mener Fru Nørlund med disse „andre Veje“? Hvor ligger de?

Sundhedsforeningens Undervisningskursus

I Onsdags begyndte Sundhedsforeningen sit Kursus. Der havde meldt sig lidt over hundrede Deltagere, der med den største Interesse og spændt Forventning havde sat sig paa Skolebænken. Og det var virkelig tiltalende at se, hvorledes gamle og unge med lige Iver søgte at indhente og samle Sundhedsregler for det daglige Liv.

Fru Johanne Ottosen lagde for om Klædedragten. Hun viste, hvorledes Livskraften for Kvindens Vedkommende var nedsat, skønt hun levede i de samme Boliger som Manden, spiste det samme som Manden. Der var derfor al Grund til at undersøge, hvorfor det var saaledes.

er af mindst Vigtighed. Plejerskerne faar god Løn, og ligesom de tyske Søstre behøver de ikke at bekymre sig for den Dag imorgen.

Den væsentligste Anke herimod, den virkelige Uret, som gode, kærlige Venner og Direktører øver mod disse Kvinder, det er det, at de forhindrer dem i at udvikle sig; det er dem forment at leve deres eget Liv; man tilsteder dem ikke den sødeste af alle Nydelser, den Nydelse frit og utvungen at give sig hen til det Arbejde, man selv har valgt. Deres gode og samvittighedsfulde Forstandere ligner de gammeldags Fædre, vi alle kender, hvis ømt og kærligt opfostrede Døtre aldrig kan raade over en Skilling, og som maa bede om Tilladelse, hvergang de vil gaa ud. Som en naturlig Følge af dette System har vi saa Pensionsfondet.

Det engelske Pensionsfond ligner slet ikke det tyske Pensinosystem. Det er ikke i Besiddelse af den Værdighed, som det giver at sortere under Regeringen, det hviler snarere

En væsentlig Grund hertil var Klædedragten.

Efter at have givet en Del værdifulde Oplysninger om det kvindelige Legemes indre Organer, illustreret ved prægtige Væg billeder i Farvetryk, viste Taleren, at der hørte 7 nødvendige Betingelser til en sund Klædedragt.

- 1) At den var porøs, saa Huden kunde fungere.
- 2) At den var elastisk, saa Legemet kunde bevæges frit.
- 3) At Vægten hviler paa Skuldrene.
- 4) At den er let.
- 5) At den er ligelig fordelt for at ikke Blodet skal drages til enkelte Steder for Legemet.
- 6) At den er ren, kan vaskes og renses, at ikke Legemets Affaldsstoffer skal forblive i Klæderne og til syvende og sidst være smuk og klædelig.

I den næste Time gav Dr. med. Jürgensen en interessant Indledning til sin Undervisning om „Ernæring og Madlavning“. Det hele Kursus bestaar af 12 Timer, der fortsættes over tre Uger.

Sundhedsforeningen har hertil faaet overladt den smukke Forsamlingssal i Gothersgade 49.

Den Bramsenske Fabriksløve.

Kvindelig Fremskridtsforening vil i en nær Fremtid afholde et større offentligt Møde for at give kvindelige Arbejdere Lejlighed til selv at udtale sig om § 7 i Loven, hvori det hedder: „Kvindelige Arbejdere maa før og efter deres Nedkomst ikke arbejde i alt 5 Uger“.

Udvalgsmedlemmer fra Rigsdagen vil komme til Stede ved Mødet.

„Kvindelig Læseforening“ i Aarhus.

I Haab om, at det ikke vil være helt uden Interesse for Bladets Læsere, vil jeg her give en lille Beretning om „Kvindelig Læseforening“ i Aarhus.

Denne, som begyndte sin Virksomhed den 3. November 1896, er et Barn af „Dansk Kvindesamfunds“ Aarhus Kreds, som satte 1000 Kr. ind paa Montering af Lokalerne og desuden indstod for Huslejen.

Foreningen har — saalænge indtil den kan staa paa egne Ben — Bestyrelse sammen med „Dansk Kvindesamfund“.

Man begyndte smaat. Der var endnu ingen Bøger, men alle de lokale Blade foruden de større københavnske, en Del illustr. Blade og Tidskrifter. Aarskontingentet satte til 5 Kr., som heller ikke forhøjedes, da man senere fik Bøger til Udlaan.

Da Foreningen fejrede sin første Fødselsdag havde den 121 Medlemmer, Aaret efter 146, og nu i Aarhus var man naaet op til de 200; den er altsaa stadig i Fremgang. Men dette er heller ikke saa underligt, thi der bydes slet ikke paa saa lidt.

Der holdes aabent fra Kl. 10 For-

middag til Kl. 11 Aften; den venlige Værtinde er til enhver Tid parat til at lave en god og billig Kop Kaffé, The eller Chokolade. Man kan faa sig en hyggelig Whist eller L'hombre deroppe, og hver Mandag i Vintersæsonen er der gode Oplæsninger eller Foredrag.

Naar Foreningen holder Fødselsdag er der altid særlig festligt. Der afsynges Sange, skræve i Dagens Anledning, og „Fødselsdagsbarnet“ modtager Gaver i Form af Bøger, Blomster m. m.

Ifjor fik Byens første Musiklærer, Kapelmester Bäncke, den gode Idé at give en Koncert til Fordel for „Kvindelig Læseforening“. Den indbragte 125 Kr., for hvilke der købtes Bøger, en anonym Giver sendte 50 Kr. i samme gode Øjemed, og et Par Boghandlere foruden flere Medlemmer sendte Bøger.

En enlig stillet Dame vilde vise, hvor glad hun var over her i Foreningen at have fundet Selskab og Hygge og sendte som Tak et Bogskab.

Saaledes grundlagdes Biblioteket. Det tæller endnu kun 330 Bind, men forhaabentlig vil det snart vokse.

Det er sikkert, at „Kvindelig Læseforening“ i Aarhus gør megen Gavn og Glæde; og derved, at Kontingentet er saa moderat, kan enhver enlig stillet Kvinde, som har Interesse for Læsning og Trang til lidt Selskab, faa sit Ønske i saa Henseende tilfredsstillet.

I dette Efteraar flyttede Foreningen og har nu store smukke Lokaler med central Beliggenhed og vinder stadig større Tilslutning.

Andre Provinsbyer burde følge Aarhus Bys gode Eksempel.

Fru A. Jensen,
Nørregade,
tidligere i Aarhus.

Af „Geheimkonferentsraadinde Andras Mindelegat til Fremme af Kvinders økonomiske Selvstændighed“, der er undergivet Dansk Kvindesamfunds Fællestyrelse, uddeles Renterne (henved 700 Kr.) i en eller flere Portioner den 5te April 1900 og kan ifølge Fundatsen søges af danske Kvinder, der „kunne henregnes til den saakaldte dannede Klasse“ og som søge Uddannelse til selvstændigt Erhverv, f. Ex. ved Handel, Haandværk, Stillinger som Læge, Lærerinder, Kunstnerinder.

Ansøgninger med fornødne Bilag indgives inden 1ste Februar til en af Dansk Kvindesamfunds Kredsstyrelser under følgende Adresser: Aalborg, Frøken M. Hasselbalch, Nørre-Sundby; Aarhus, Fru Anna Laursen, Søndergade; Horsens, Frøken Kirsten Laursen, Lund Skole; København, Kontoret, Nørregade 33, Stuen; Odense, Fru Kirstine Nielsen, Vindegade; Odder, Fru Kirstine Iversen, Kirkebakken; Ringkjøbing, Fru Stampe Feddersen, Rindomgaard; Rønne, Fru Rigmor Schmidt, f. Löwenthal; Sorø, Fru Magdalene Lauridsen, Husholdningsskolen; Svendborg, Frøken Anna Redder, Fruestræde 1, og Vejstrup, Fru Anna Rasmussen, Oure Mark pr. Oure.

Rosenvængets praktiske Kursus.

Rosenvængets Allé 18, 1ste Sal. Begynder til Februar. — Nærmere Underretning faas mellem Kl. 1—3 dagl. af Frk. Elisabeth Gad.

Program hos Boghandler Hagerup, Gothersgade og Boghandler Bræstrup, Østerbrogade.

omkring Forstanderinden eller den ledende Plejerske; det ønsker, at hun skal herske med fuld Ret og fuld Autoritet indenfor sine egne Enemærker; at hun — og ikke en eller anden Mand — skal lede Sygeplejerskerne og hævde Disciplinen imellem dem, — og man maa vel huske, at dette Princip har Florence Nightingale selv slaet fast i sine klassiske Noter om Hospitalers Ledelse. „The Matrons Council“ kæmper for Afskaffelsen af Privatpleje af ikke fuldt uddannede Plejersker, den Uskik, som amerikanske Forstanderinder har kæmpet mere imod end mod nogen anden, og som nu forsvinder skyndsomst i Amerika. Det kæmper endvidere for Afskaffelsen af det, som vi kan betegne som den Udnyttelse af Plejerskerne, nemlig det System, som lader de eksaminerende Plejersker udføre Privatpleje under Kontrol af Hospitalet, som tager Indtægten og giver dem en fast Løn. Lad os atter her drage os til Minde, at den rent finansielle Side af Sagen langtfra er den værste, at den snarere absolut

er af mindst Vigtighed. Plejerskerne faar god Løn, og ligesom de tyske Søstre behøver de ikke at bekymre sig for den Dag imorgen.

Den væsentligste Anke herimod, den virkelige Uret, som gode, kærlige Venner og Direktører øver mod disse Kvinder, det er det, at de forhindrer dem i at udvikle sig; det er dem forment at leve deres eget Liv; man tilsteder dem ikke den sødeste af alle Nydelser, den Nydelse frit og utvungen at give sig hen til det Arbejde, man selv har valgt. Deres gode og samvittighedsfulde Forstandere ligner de gammeldags Fædre, vi alle kender, hvis ømt og kærligt opfostrede Døtre aldrig kan raade over en Skilling, og som maa bede om Tilladelse, hvergang de vil gaa ud. Som en naturlig Følge af dette System har vi saa Pensionsfondet.

Det engelske Pensionsfond ligner slet ikke det tyske Pensinosystem. Det er ikke i Besiddelse af den Værdighed, som det giver at sortere under Regeringen, det hviler snarere

paa Barmhjertighedens Grundlag. Dets Stiftere holder ikke af, at man kalder det Godgørenhed, da de ved, at Godgørenhed er en upopulær Dyd. De erklærer, at det ikke er mere Godgørenhed, end et hvilket som helst understøttet Universitet eller offentligt Bibliotek; men dette Ræsonnement holder ikke Stik; thi et understøttet Universitet er ikke beregnet paa en enkelt Klasse, men paa hele Folket.

Pensionsfondet gaar ud fra, at Sygeplejersker er nogle stakkels Skind, og at de altid maa blive ved at være det! at de ikke forstaa sig paa at passe paa deres Penge, og at de aldrig vil lære det. De Indskud, der forlanges af Sygeplejerskerne, forekommer os store, og Udbyttet kun lidt større end det tyske, hvis det overhovedet er større. Jeg kan ikke se nogen Fordel ved Pensionsfondet fremfor et godt Livsforsikringselskab eller en Sparekasse. De Sygeplejersker, der melder sig ind i Pensionsfondet, bliver i højeste Grad patroniserede af de Kongelige, som

under dem alt godt og indbyder dem til at spise Jordbær og giver dem et Mærke. Beretningerne om disse Festligheder i Pensionsfondets Organ faar en til at krympe sig; thi disse Sygeplejersker bliver ikke hædrede, fordi de er trofaste Medlemmer af et haardt og strængt arbejdende Sesterskab, men kun fordi de har meldt sig ind i Pensionsfondet. Dersom det virkelig er saa fordelagtigt for Sygeplejerskerne at høre til Pensionsfondet, er der jo ingen Grund til at belønne dem, fordi de gør det. Skulde det ikke snarere være Meningen at gøre dem blinde for den Kendsgerning, at de bliver holdt i Afhængighed, og at deres Fortjeneste bliver taget fra dem?

Mange engelske Sygeplejersker er paa det rene hermed, og jeg hørte om kooperative Foreninger af Sygeplejersker i London i Smag med vore Plejerskeklubber hjemme, hvor Medlemmerne lejer et Hus, betaler Bestyrelsen et Honorar og saa beholder, hvad de tjener.

„The Matrons Council“ kæmper